

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/83/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816201300
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3816201300.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne Mgr. Zuzany Holúbkovej a sudkyne JUDr. Gabriely Janáčkovej v spore žalobkyne: K. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, R., zastúpenej: J. J. A., nar. X.XX.XXXX., bytom F. XXX, s adresou pre doručovanie: R., M. č. XX, proti žalovanej: E. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXX/XX, R., zastúpenej: JUDr. Margaretou Polčíkovou, advokátkou so sídlom Prievidza, Hviezdoslavova 3/A-404/IV. posch., o zrušenie zaopatrovacej zmluvy a iné, na odvolanie žalobkyne i žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 28.08.2018, č.k. 4C/22/2016-506, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich výrokoch II. a III. p o t v r d z u j e .
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietavom výroku IV. čiastočne m e n í t a k , ž e žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 1.650 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
- III. Rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšku napadnutého zamietavého výroku IV. p o t v r d z u j e .
- IV. Žiadna zo strán sporu n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom rozhodoval súd prvej inštancie o žalobe, ktorá vychádzala z toho, že žalobkyňa uzatvorila so žalovanou zaopatrovaciu zmluvu, na základe ktorej žalobkyňa previedla na žalovanú rodinný dom s pozemkami a žalovaná jej popri práve doživotného užívania predmetného domu mala poskytnúť opateru. Žalobkyňa sa tak okrem iného domáhala neplatnosti zaopatrovacej zmluvy, zaplata sumy, ktorú mala žalovaná neoprávnene získať od žalobkyne, zaplata sumy, ktorá bola dohodnutá v zaopatrovacej zmluve formou mesačnej platby 150 eur mesačne pre prípad neposkytnutia opatrovania a domáhala sa tiež vypratania špecifikovaných hnuiteľných vecí z domu.

2. Súd prvej inštancie výrokom II. žalobe v časti vyhovel a žalovanú zaviazal podľa § 451 ods. 1 a 2 OZ k zaplata 24.791 eur, ktorá pozostáva zo:

- sumy 23.196 eur, ktorú vybrala žalovaná z vkladnej knižky žalobkyne bez jej vedomia a súhlasu,
- sumy 145 eur, ktorú dala žalobkyňa žalovanej na zabezpečenie prenosného WC, ktoré žalovaná žalobkyni nezabezpečila (má ho u seba) a ani peniaze nevrátila,
- sumy 350 eur, ktorú dala žalobkyňa žalovanej na zabezpečenie vodovodnej batérie, ktorú žalovaná žalobkyni nezabezpečila a ani peniaze nevrátila,
- sumy 100 eur, za vydanie hodnoty štvorkolky patriacej žalobkyni, ktorá je v dispozícii žalovanej,
- sumy 1.000 eur, ktorá bola nevrátenou pôžičkou, kde súd prvej inštancie rozhodol podľa § 657 OZ.

3. Výrokom III. uložil súd prvej inštancie povinnosť vypratať z domu užívaného žalobkyňou hnutel'ne veci patriace žalovanej, pretože žalobkyňa má právo doživotného užívania celého domu, a preto žalovaná ako vlastníčka nemôže dom užívať ani v rozsahu jednej izby.

4. Výrokom IV. súd zvyšok žaloby zamietol. Zamietavý výrok sa týka určenia neplatnosti zaopatrovacej zmluvy, ktoré súd prvej inštancie odôvodnil nedostatkom naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (CSP), pretože určovací žaloba o neplatnosť zaopatrovacej zmluvy už nemá povahu preventívnu, keď k (tvrdenému) porušeniu právneho vzťahu alebo práva už došlo, a kedy sa možno domáhať ochrany žalobou o určenie vlastníckeho práva. Platnosť predmetnej zaopatrovacej zmluvy však súd prvej inštancie posudzoval ako otázku predbežnú vo vzťahu k tým častiam žaloby, ktorými sa žalobkyňa domáhala plnenia z predmetnej zaopatrovacej zmluvy. Popri uvedenom nedostatku naliehavého právneho záujmu súd prvej inštancie prijal tiež záver, že zaopatrovacia zmluva nie je neplatná z dôvodov tvrdených žalobkyňou podľa §§ 34, 37 a 39 OZ, pretože nebolo preukázané, že by zo strany nadobúdateľky, teda žalovanej, došlo k fyzickému donúteniu žalobkyne v súvislosti s uzatvorením predmetnej zaopatrovacej zmluvy, a že by tu existovala bezprávná vyhrážka, teda psychické donútenie takej intenzity, ktoré by vzbudzovalo dôvodný strach u žalobkyne. Sama žalobkyňa totiž uviedla, že zo strany žalovanej tu nebolo žiadne fyzické donútenie, a že pred uzavretím zaopatrovacej zmluvy sa jej žalovaná nijako nevyhrážala. Súd teda uzavrel, aj s poukazom na výpoveď žalobkyne, že pred podpisom zaopatrovacej zmluvy si túto prečítala, že z advokátskej kancelárie odchádzala spokojná a s vedomím, že dala žalovanej dom s tým, že žalovaná ju doopatrjuje. Súd prvej inštancie nezistil ani rozpor zmluvy s dobrými mravmi a za neplatnosť nepovažoval nedodržiavanie zmluvy, pretože to možno riešiť domáhaním sa riadneho plnenia alebo jeho peňažného ekvivalentu.

5. O trovách konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP a vzhľadom na čiastočný úspech oboch strán vo veci žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal.

6. Proti zamietavej časti rozsudku podala odvolanie žalobkyňa ktorá žiadala napadnutý rozsudok v napadnutej časti zmeniť. Namietala zamietnutie žaloby v časti určenia neplatnosti zaopatrovacej zmluvy, pretože naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný, pretože na základe určenia neplatnosti zmluvy by žalobkyňa dosiahla späť zápis svojho vlastníckeho práva v katastri. Súčasne mala zato, že zmluva je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi, keď žalovaná využila neskúsenosť žalobkyne, a tiež je neplatná aj pre hrubý nepomer hodnoty protiplnení podľa § 39a OZ. Žalobkyňa namietala aj zamietnutie žaloby v časti o plnenie náhrady 150 eur mesačne dohodnutej pre prípad neposkytovania dohodnutej starostlivosti, pretože súd prvej inštancie nezohľadnil, že poskytovanie opatery je fakticky nemožné pre vzájomný vzťah žalobkyne a žalovanej poznačený tým, že žalovaná protiprávne nakladala so značnými financiami žalobkyne. V danej situácii nie je podľa žalobkyne predstaviteľné, aby žalovanej dôverovala vo vzájomnom kontakte, čo je nevyhnutnou podmienkou opatery.

7. Odvolanie proti rozsudku podala aj žalovaná, a to do vyhovujúcej časti, v ktorej žiadala napadnuté rozhodnutie zmeniť a žalobu zamietnuť. Uviedla, že v konaní bolo preukázané, že dispozičné právo k vkladnej knižke jej zriadila žalobkyňa a poverila ju nakladať s peniazmi na základe jej uváženia s cieľom používať ich na kúpu vecí potrebných pre žalobkyňu. Takto jej kupovala zdravotné pomôcky, spotrebné veci, nábytok pre skvalitnenie života žalobkyne, a preto zotrváva na svojom tvrdení, že tieto veci je ochotná žalobkyne vydať. Čo sa týka uloženej povinnosti vrátiť žalobkyne 1000 eur titulom pôžičky, žalovaná namietala, že žalobkyňa jej nikdy žiadnu pôžičku na úhradu hypotéky neposkytla a uvedenú sumu žalobkyňa poskytla na výdavky ktoré žalovanej vznikli pri vybavovaní zvýšenia dôchodku žalobkyne, čo sa však na žiadosť žalobkyne neuskutočnilo, no sumu 1000 eur žalobkyňa späť nepýtala. Žalovaná namietala aj povinnosť vrátiť 145 eur údajne poskytnutých na kúpu prenosného WC, pretože toto WC sa nachádza u žalovanej a je ochotná ho žalobkyne vydať. Čo sa týka sumy 350 eur na zakúpenie vodovodnej batérie, táto sa podľa žalovanej nachádza v rodinnom dome. V tomto smere súd bez bližšieho dokazovania uveril tvrdeniu žalobkyne, že batéria sa u nej nenachádza. Rovnako nie je dôvodné zaplatenie sumy 100 eur určenej na zakúpenie štvorkolky, pretože aj túto je žalovaná ochotná žalobkyne vydať a jedná sa o vlastníctvo žalobkyne. Aj táto vec existuje, peniaze boli na jej kúpu minuté, preto ich nie je možné od žalovanej žiadať. Žalovaná namietala zistenia súdu prvej inštancie prijaté z jej výpovedí z trestného prípravného konania vedeného voči nej vo veci sprenevery, pretože doposiaľ nebola právoplatne odsúdená a trestný súd rozhodol o jej vine bez toho, aby sa zúčastnila v konaní. Výpoveď z prípravného konania preto nemohla byť braná do úvahy. Súd prvej inštancie tieto výpovede

nesprávne zohľadnil bez toho aby prihliadal na výpoveď žalovanej priamo v tomto konaní. Za nesprávny považovala žalovaná aj výrok o povinnosti vypratať hnutelné veci, pretože tieto veci boli zakúpené z peňazí žalobkyne, boli zakúpené pre ňu, a preto sú to jej veci a nie je dôvod aby si ich brala žalovaná. Žalovaná poukázala tiež na nedostatočnú identifikáciu vecí vo výroku napadnutého rozhodnutie. Pokiaľ sa v dome nachádzajú aj nejaké osobné veci žalovanej, k nim žalovaná uviedla že je presvedčená, že nezaberajú taký obytný priestor aby žalobkyňu obmedzovali v užívaní domu a boli na príťaž. Záverom odvolania žiadala žalovaná priznať plnú náhradu trov konania.

8. Strany sporu vo vyjadreniach k odvolaniam protistrany nesúhlasili s názormi protistrany a principiálne zotrvali na svojich predchádzajúcich stanoviskách.

9. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. § 378 a nasl. CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo vyhovujúcom výroku potvrdiť podľa § 387 CSP, v zamietavom výroku čiastočne zmeniť podľa § 388 CSP a vo zvyšku zamietavého výroku potvrdiť.

10. Odvolanie žalobkyne do výroku o zamietnutí žaloby v časti určenia neplatnosti nebolo dôvodné, v časti zamietnutia náhrady po 150 eur mesačne bolo odvolanie dôvodné čiastočne. Nebol správny záver súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zaopatrovacej zmluvy, ktorá bola titulom zmeny zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností. K tejto otázke zaujal stanovisko Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 21.6.2018 sp. zn. 6Cdo 137/2017 a uviedol, že novelizované znenie ustanovenia § 34 ods. 2, prvá časť vety pred bodkočiarkou katastrálneho zákona, výslovne stanoví, že na vyznačenie, resp. obnovenie stavu, aký bol v katastri pred neplatným právnym úkonom, je potrebné rozhodnutie súdu o neplatnosti právneho úkonu. S prihliadnutím na ústavný princíp dôvery v platné právo je takouto jasnou formuláciou zákona bez ďalšieho daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu, ak ide o taký právny úkon, na základe ktorého bol v katastri vykonaný zápis a ak na základe rozhodnutia súdu o jeho neplatnosti možno v katastri vyznačiť stav pred týmto právnym úkonom. Vzhľadom na uvedené bol v danom prípade daný naliehavý právny záujem na žalobkyňou požadovanom určení. Súd prvej inštancie však uviedol aj vecné dôvody, pre ktoré by nebolo možné určiť zaopatrovaciu zmluvu za neplatnú, ktoré boli správne, a preto bolo potrebné zamietavé rozhodnutie v časti o určení neplatnosti zaopatrovacej zmluvy potvrdiť práve z týchto vecných dôvodov. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie uvedeným k vecným dôvodom zamietnutia neplatnosti zmluvy a opakuje podstatné a správne východisko súdu prvej inštancie, že nespokojnosť s priebehom plnenia podľa zmluvy nie je dôvodom jej neplatnosti. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie je zrejmé, že pokiaľ by bolo podľa zmluvy plnené k spokojnosti žalobkyne, nevidela by ani ona sama dôvod namietat' neplatnosť zmluvy. Čo sa týka poukazu žalobkyne na nepomer hodnôt vzájomných plnení, v prvom rade je významné, že plnohodnotná starostlivosť o odkázaného seniora je objektívne hodnotná a práve jej poskytovanie za protiplnenie vo forme vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určenej na bývanie je typickou formou takýchto dohôd, i keď najmä v rámci rodiny. Neplatnou však zmluvu nerobí ani výška dojednej náhrady 150 eur mesačne pre prípad neposkytovania opatrovania, pretože so samotným nepomerom hodnoty vzájomných plnení zákon neplatnosť právneho úkonu v takomto prípade nespája a chýbali tu okolnosti na strane žalobkyne pre aplikáciu ustanovenia § 39a OZ ako tieseň, neskúsenosť, nedostatok rozumovej vyspelosti, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančná závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky. V tomto smere sú plne akceptovateľné skutkové zistenia súdu prvej inštancie o priebehu uzatvárania zmluvy. Odvolanie žalobkyne tak do výroku o zamietnutí žaloby o určení neplatnosti zmluvy nebolo dôvodné.

11. Odvolanie žalobkyne však bolo čiastočne dôvodné do výroku o zamietnutí náhrady vo výške 150 eur mesačne dohodnutej pre prípad neposkytovania opateru v čl. IV. zaopatrovacej zmluvy. V časti, kde súd prvej inštancie nepriznal tento nárok s odôvodnením, že žalobkyňa opateru odmieta, nedostatočne zohľadnil ostatné okolnosti. Odvolací súd sa stotožňuje so žalobkyňou, že za situácie, kedy je voči žalovanej podozrenie sprenevery majetku žalobkyne, je vedené trestné stíhanie a súdny spor medzi žalobkyňou a žalovanou, nie je objektívne možné, aby žalobkyňa akceptovala trvajúcu ponuku žalovanej, že ju aj v uvedenej situácii bude opatrovať. Podmienkou riadnej opateru o človeka je existencia dôvery, ako na to správne poukazuje žalobkyňa. V danom prípade nielen, že dôvera chýba, ale vzhľadom na uvedenú situáciu je tu nevyhnutne vysoký stupeň nedôvery. Práve objektívne existujúca nedôvera žalobkyne k žalovanej je tým dôvodom, pre ktorý nie je dohodnutá opatera poskytovaná a odmietanie

opatery žalobkyňou je len jej dôsledkom. Vzhľadom na to sú naplnené predpoklady zaopatrovacej zmluvy na poskytovanie náhrady vo výške 150 eur mesačne pre prípad neposkytovania opatery a odvolací súd v tejto časti zamietavý výrok zmenil a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1.650 eur, čo predstavuje 150 eur mesačne za obdobie 11 mesiacov od 11/2015 do 9/2016. Za ostatné uplatnené obdobie (9/2014 - 10/2015) zo skutkových zistení súdu prvej inštancie, ktoré žalobkyňa nenamieta, vyplýva, že žalovaná opateru žalobkyni v nejakej forme ešte poskytovala, preto bolo v tejto odvolaní napadnutej časti zamietnutie žaloby o náhradu správne.

12. Ohľadom odvolania žalovanej sa odvolací súd podľa § 387 ods. 2 CSP plne stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie, považuje ho za správne a vyčerpávajúce. Nad rámec dopĺňa, že pokiaľ žalovaná aj v odvolaní uvádza že veci, na ktoré mala minúť peniaze žalobkyne je ochotná jej vydať, je zrejme, že tieto veci vždy boli v dispozícii žalovanej, čo nekorešponduje s tvrdením, že ich kupovala pre potreby žalobkyne. Čo sa týka uloženej povinnosti vrátiť žalobkyni 1000 eur titulom pôžičky, žalovaná nepoprela poskytnutie uvedenej sumy, rozporuje len titul pôžičky a uviedla, že žalobkyňa sumu 1000 eur späť nepýtala. Je tak zrejme, že sama žalovaná pripúšťa, že uvedená suma jej nepatrí, a preto nemôžu byť dané pochybnosti o správnosti výroku, ktorým súd žalovanej uložil povinnosť uvedenú sumu vrátiť. O ostatných sumách (145 eur na kúpu prenosného WC, 100 eur určenej na zakúpenie štvorkolky), platí to čo bolo uvedené vyššie k námietke žalovanej, že peniaze minula na veci pre žalobkyňu, ktoré jej je ochotná vydať. Nedôvodná je aj námietka ohľadom sumy 350 eur na zakúpenie vodovodnej batérie, spočívajúca v tom, že súd bez bližšieho dokazovania uveril tvrdeniu žalobkyne, že batéria sa u nej nenachádza. Výpoveď strany sporu je plnohodnotným dôkazným prostriedkom (§ 195 CSP) a súd prvej inštancie v tomto smere riadne uviedol dôvody, pre ktoré práve z nej uvedené skutkové zistenie prijal. Rovnako nie je daný dôvod namietat' použitie výpovedí žalovanej z trestného prípravného konania vedeného voči žalovanej vo veci sprenevery. Okolnosť, že žalovaná nebola doposiaľ právoplatne odsúdená nevyučuje použitie spisového materiálu v trestnej veci ako dôkazného prostriedku a rovnako ako iné dôkazné prostriedky podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov. V tomto smere je významné, že skoršia výpoveď v trestnom konaní, resp. akákoľvek prvotná výpoveď k veci býva častokrát najmenej ovplyvnená účelovým postupom súvisiacim s vývojom veci, a preto sa často najviac približuje skutočnosti a je významným dôkazným prostriedkom. Ako správny je potrebné hodnotiť aj výrok o povinnosti vypratať huteľné veci, pretože určením miestnosti kde sa nachádzajú a formou obalu sú napriek všeobecnosti v niektorých položkách identifikované pre účely vypratania dostatočne. Žalovaná v konaní nepreukázala, že predmetné veci by mali byť vlastníctvom žalobkyne, a pretože ich zakúpila, je bez preukázania opaku potrebné považovať za ich vlastníčku žalovanú. Pretože žalobkyňa má dohodnuté užívacie právo k celému domu, nie je opodstatnené, aby sa v dome nachádzali akékoľvek, hoci drobné, predmety žalovanej.

13. Vzhľadom na vyššie uvedenú neopodstatnenosť všetkých odvolacích námietok žalovanej odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil vo vyhovujúcom výroku II. a III. Vyššie uvedená dôvodnosť niektorých odvolacích námietok žalobkyne mala za následok čiastočnú zmenu zamietavého výroku IV. spočívajúcu v tom, že odvolací súd priznal žalobkyni nad rámec rozhodnutia súdu prvej inštancie náhradu v celkovej sume 1.650 eur. Vo zvyšku napadnutej časti zamietavého výroku, t.j. o určenie neplatnosti zaopatrovacej zmluvy a v časti nepriznanej náhrady odvolací súd rozsudok potvrdil.

14. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP. Vzhľadom na to, že zmena napadnutého rozhodnutia mala minimálny dopad na pomer úspechu strán v spore, považoval aj odvolací súd strany sporu za obdobne úspešné v konaní a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať dovolanie za podmienok stanovených v ust. § 419 až § 425 CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.